www.kurdistannet.org

تێبینی : ئەم پەندانەی (پیرەمێرد) ی نەمر , لە پەرتووکی (پەندەکانی پیرەمێرد) , کە لە ساڵی 1995 , لە 3 بەرگدا بڵاوکراونەتەوە , وەرگیراون. کە هەر هەموویان پێشتر بە سەرپەرشتیی (پیرەمێرد) ی نەمر خۆی لە رۆژنامەی (ژیان) دا بڵاوکراونەتەوە.

ناونیشان:
پەندەکانی پیرەمێرد
کۆکردنەوە و ساغکردنەوەی:
فایق هۆشیار
مستەفا ساڵح کەریم
مەحمود ئەحمەد محەمەد
محەمەد نوری بۆفیق
ئەحمەد زرنگ
1995 , بەغدا , چاپخانەی (الزمان)

---

*

لەدووی سیاسەت خۆت مەخەرە بەند
رێوی قەواڵەی پێ بوو , پێستیان کەند

تخوون به پیاوی سەرچەوت مەکەوە
بە دەست قەرز بدە و بە پێ دووی کەوە

دوو گوێ و زبانێ دراوە بە تۆ
دوو ببیە و یەکێ بڵێ لەسەرخۆ

دوشمنی ناوخۆت ڕەگ دەردەکێشێ
دار پوازی لە خۆی نەبێ ناقڵیشێ

www.kurdistannet.org

له هه‌موو هه‌ورێ باران ناباریَ

ڕاز كه‌وته زاریَ , ڕاست كه‌وته شاریَ

ئه‌و كانی یه‌ی ئاوی لیَ ده‌خۆیته‌وه

به‌ردی تیَ مه‌خه تینوه‌بیته‌وه

به سوێندی درۆ خۆت مه‌خه‌ره داو

تاریكه‌شه‌وه گه‌ڵاڵی له   ناو

ئه‌وی ئه‌یه‌ویَ سه‌ری نه‌یێشیَ

به‌قه‌د به‌ڕه‌ی خۆی پیَ ڕاده‌كێشیَ

گه‌وره كه یه‌ك بن میلله‌ت سه‌ر ده‌خه‌ن

ده‌ڵێن دوو ڕێوی شێریَ كه‌وڵ ئه‌كه‌ن

ئیشت به ده‌ست بیَ هیوات لیَ ده‌كه‌ن

دار كه به‌ری گرت په‌ڵی پیا ده‌ده‌ن

– * سه‌رچاوه: (ژیان) , ژماره 323 , رێكه‌وتی 21.05.1932

---

*

پاره خه‌رجی كه‌ی , ده‌بڕێته‌وه

به خه‌رج نه‌كردن كۆده‌بێته‌وه

مه‌عاشی به‌لاش , بیَ پیته و بیَ خێر

ده‌ستی ماندووه له‌سه‌ر زگی تێر

ئاغای ته‌ماعكار هه‌ر ده‌ڵیَ بیده

كه‌ر به جۆ بمریَ ئه‌وسا شه‌هیده !

www.kurdistannet.org

دێی فرەکوێخا ناحەسێتەوە
بزن هەر جارێ دەڕووتێتەوە

کەس وکار لە پیاو جوێ نابێتەوە
تفی بەرەو با , ڕیش ئەگرێتەوە

وەختێ کە ژن بوو بە گەورەی گەڕەك
با ئیتر ئێمە دەست بدەینە خەڕەك

بێ کاسبی یە ئەم شەڕ و حاڵە
دیارە تەبەقی پڕ , ئاشتی ماڵە

وا دامەنیشە بە دەستی بەتاڵ
تا نەگری , مەمك نادرێ بە مناڵ

ڕاستە دوو میوان لێکیان خۆش نایە
بەڵام خانەخوێ لە هەردوو لایە

قەت ڕێك ناکەون گەورەی ئەم شارە
تاریکایی شەو ئێوارە دیارە ..

* – ڕۆژنامەی (ژیان) , ساڵی 7 , ژمارە (324) , 2.6.1932

*

لە ڕووی جیهان دا , تۆ وەرە پاك بە
ئەوسا لە واتەی خەڵکی بێ باك بە

هیچ کەس لە واتەی خەڵك ڕزگار نابێ !
پیاوی قین لە زگ , قەت بە یار نابێ

www.kurdistannet.org

به هیوای هاوسێ بێ چێشت ئەمێنی
چاوەڕێی دەست بی , هەر خەو ئەبینی

چاو مەبڕەرە دەست , خراپ فێر ئەبی
بە پارووی خەڵکی , درەنگ تێر ئەبی !

کە قەلبی (ئیقبال) لابقائی یە
بە کەم هەڵکردن , پادشایی یە

تا خۆت دۆست نەبی , کەس نابێ بە کەس
چەپڵە لێ نادرێ , بە تەنها یەك دەست

بۆ دۆستت چاکە , غەیر بێ ئەنجامە
ماڵ ڕاوەستابێ , مزگەوت حەرامە

بۆ دونیا دەبێ دەست بدەیتە دەست
هیچ کەسێ , هیچ کەس ناباتە بەهەشت

دەوران دەوڵەتت لە دەست دەسێنێ
بەڵام ناوی چاك تا سەر ئەمێنێ

نییەتت چاك بێ ئیش دەبەیتە سەر
درەخت (زڕ) نەبێ , هەر بۆت دێتەبەر

* – (ژیان) , ژمارە , (327) , ساڵی 7 , 23.6.1932

www.kurdistannet.org

*

کەسێ دڵسۆز بێ بۆ هەموو کەسێ
دەرگایشی نەبێ لە دز نەترسێ

بە قاسپە قاسپی کەو بایەخ مەکەن
دیتە بۆ ڕاوی جینسی خۆی دەبەن

پیاوێ دووربین بێ نابێ تەنیا بێ
کە دۆستی نەبێ دەستیشی نابێ

ئەوی بە توندی لە جێی خۆی هەستا
کاتێکت ڕوانی ماندو و بوو وەستا

هەرچی ئەزانی بۆت ناچێتە سەر
مەیکە بە خولیا و بە کەڵکەڵەی سەر

نەزان , نەزانێ کە هیچ نەزانە
بەختیش ڕووی تێ کا خانەوێرانە

خود پەسند دێوی نەفسی نەدیوە
خۆی لە ئاوێنەی دێواندا دیوە

مەلا بەدخوو بێ و بێ وەعزبدا
بەزۆر غەیبەتی خۆی بە خەڵك ئەکا

ئەو شێخەی مووچەی مرید وەرئەگرێ
دەمی (برنگ) ە و خوری پێ ئەبڕێ

www.kurdistannet.org

بەو پارەیەی شێخ بەهەشت ئەفرۆشێ
نەتەوەی پیاڵەی مەی پێ دەنۆشێ

گەنجێ بەرەنج بێ ئەمێنێتەوە
میرات بۆ (نەوە) شەڕ ئەنێتەوە

رۆڵە ئەم پەندەم بە سەرمەشقت بێ
لە سەوداگەری , سەودای عەشقت بێ

بە عەشق ئازادەی هەردوو جیهانی
کە عەشقت نەبێ لەشی بێ گیانی

ئەو سەرەی سەودای عەشقی تیا نی یە
کوولەکەی وشکی ئاوی کانی یە

خۆشیان ئەوێی هێشوە خۆشناوێ
جنێوفرۆش بی , باوکتت خۆش ناوێ

لە مەیدانا کەس دەنگی دەرنایە
کە دوشمن شکا زۆر کەس ئازایە

ئەوی هەڵکردی بە وشك و تەڕە
لە ماڵی خۆیا شای بەحر و بەڕە

بەرە شڕ دەشۆی بە ئاوی کانی
قەدری ئاو مەگەر لە چۆڵ بزانی

ئەوی ڕووبەڕوو تۆ هەڵدەکێشێ
پاش ملە بە داخ ئاخ هەڵدەکێشێ

www.kurdistannet.org

ئێستاکە مووچەی جاسووس نەماوە
لە دوور ئەم نانە بەو ڕۆنە باوە

دیتە کە (بەز) یان بە (کتك) سپارد
چۆن پارەی پەزیان ژمارد و بژارد

ئەوی بە کتك بەز دەسپێرێ
دیارە بز دارە پەزیش ئەبژێرێ

ئەڵێن گوێرەکە بە پەموو فێر بێ
دەست هەڵناگرێ زکیشی تێر بێ

کەوتووینە دەورێ جوان پیری ناوێ
ئەو دەورە گوزەشت چوار ژن بۆ پیاوێ

مسکێن و ئاغا لێك ڕاست بوونەوە
قوربانی و قوربان لەبیرچوونەوە

موشیر و سوڵتان وەك گورز و قەڵغان
هەڵگیران لەگەڵ سفرەی دیوەخان

* – (ژیان) , ژمارە (358) , 23.3.1933

*

زۆر باران بارێ دەغڵ ژەنگ یێنێ
ئاو زۆر مایەوە کرم هەڵدێنێ

هەرچی کە کۆن بوو بێ تینە بۆشە
تەنها شەرابە تا کۆن بێ خۆشە

www.kurdistannet.org

چاوی جوان ئەڵێن : پیاڵەی شەرابە
مەزەی سەرمەستی دڵەی کەبابە

ئەویش کە کۆن بوو کەس لێی ناپرسێ
زەق ئەکاتەوە خەڵك لێی ئەترسێ

نیسان سیوجگەری کرد بە چوار ئانە
بێزووی پێ دەکەین ئەڵبەت هەرزانە

لە هەموو لاوە شایی کەوتە شار
دەنگی زوڕنا دێ بەهارە بەهار

ئەڵێن گیا لەسەر بنجی خۆی ئەڕوێ
وەجاخ زادە بۆچ خەڵکی لێی ئەدوێ

بۆچ مریشکی ڕەش هێلکەی سپی یە
بۆچ پەیین فەیز و هێزی زەوی یە ؟

کە خوا دای هیچ کەس ناڵێ کوڕی کێیە
دەسەڵات داری هەر خۆت گەورەی دێیە

ئەوەی خوێندوویە بە ئیقتیدارە
خانیش نەوەشێ ئەو هەر سەرکارە

---

* – (ژیان) , ژمارە (400) , 15.5.1934

www.kurdistannet.org

*

زۆردار و هەژار , وەك سەرما و هەتیو
بزن هەوڵی گیان , قەساب هەوڵی پیو
دەوڵەمەندی ڕژد خۆی هەڵئەکێشێ
پارە مێشێکە لە گووش دەنیشێ

لە قاپی نامەرد مەکە (دەق ولباب)
بێ گۆشت بە , نەوەك منەتی قەساب

لە پردی نامەرد مەپەڕەرەوە
(جەردە) ڕووتت کا , با لەم بەرەوە

ئەمڕۆ پێویستە تۆ بە دۆست دەرچی
کە باران نەما (کەپەنەك) بۆچی ؟

(بەخیل) خۆی نایخوا و هەولێشی زۆرە
(ماڵی خۆنەخۆر) , بۆ (چەکمە بۆرە)

چرای درۆزن ساتێ دەگرێ
بەرەیش هەر لە لای تەنکی ئەدرێ

درۆزن ئاگری لە ماڵ بەربووبوو
وتیان درۆیە , کەسی بۆ نەچوو

سوحبەتی نادان , تاڵ ڕابواردنە
لەدووی کەر ڕۆین , تەرس بۆن کردنە

www.kurdistannet.org

هێندە بەرز مەفڕە , بڵێن بێ باکە

دیارە بێ باکی هەر بۆ خوا چاکە

توورەکەی جۆ , بۆ کەری دێز پێوی

تۆپینی دەوێ و زەرەری خێوی

* – (ژیان) , ژمارە (325) , 9.6.1932

*

هەرچەند دۆست لە لات وەك برا و کەسە

هێند ئامشۆی مەکە , پێت بڵێن بەسە !

کە زانیت شەوە و دزت لە دەورە

دەست بە کڵاوی خۆتەوە بگرە !

کە شێوەییت دی , بڕۆ تێپەڕە

سەگی سەرملە , بە دوو لا وەڕە

گوێی ڕانەکێشی , زۆر کەس بێ گوێیە

(کوتەك) دەزانێ (قۆناغ) لەکوێیە

بۆ چەنەبازی کە نەزان دووە

لە بەهەشتەوە کوتەك هاتووە

ئەوی بۆ مەنسەب بەرچاو چوو , فێرن

لەگەڵ لێ کەوتی ڕوو وەردەگێڕن

* – (ژیان) , ژمارە (326) , 11.6.1932

www.kurdistannet.org

*

که شاخی گۆیژه بەفری چووەوە
پەندی پێشینان زیندو بووەوە

پێم بلێی ڕۆڵە لەبەرت دەمرم
خشتم تێ بگری بەردت تێ دەگرم

کەواکەی خۆمە ئەیکەیتە بەرم
ڕۆنەکەی خۆمە ئەیدەیتە سەرم

که ژن مل کەچ بوو بە نانی شوانێ
بۆچی لێی ئەدەی بە کوڵە گۆچانێ

کاسە کە پڕ بوو دیارە ئەڕژێ
بەرداش لێك کەون تۆزیان ئەپرژێ

لەگەڵ هاوماڵا مەکەوە ورتە
لەجێی(سندان)ی تۆ(قوززەلقورتە)

تا دەسندەت بێ قەدرت لە لامە
کەوم بۆ نەگری پێت نالێم مامە

کەمتیار ئەگەر پێی بلێی چاکە
قولەپێی ئەسمی هێشتا دەنگ ناکا

هەنگەڵانەکەم هەمووی هەنگوینە
خورمای کورد کوژەم لە لا شیرینە !

www.kurdistannet.org

تەرس هەڵدەڕێژێ خورما بە جەواڵ
بۆیە دەکەونە شوێن کەری جەجاڵ

کە لەناو خۆتا هات و ڕێك کەوتی
ئیتر لە ترسی لاوە سرەوتی

* – (ژین) , ژمارە (431) ی 16.2.1935

*

چاکەت بۆ بەد بێ هەتا ئەتوانی
بەد نەبێ قەدری چاکان نازانی

باوەژن چەپۆك نەدا لە هەتیو
هەرگیز فێر نابێ ڕێی ئەم دیوەودیو

موور تا نەیتاشی نابێ بە تەختە
بێ تەجرەبە خام نابێ بە پوختە

فەلەك بۆ پیاوی خودبین بەکینە
خۆت لە ئاوێنەی دێودا مەبینە

سەرما نەما , مار ئەبووژێتەوە
بەڵام زوو سەری پان ئەبێتەوە

چەند خۆشە کە پیاو دڵی پاکی بێ
لە تەنگانەدا دۆستی چاکی بێ

مۆریان ئەگەڕێتە بن باخەڵەوە
خوێنمان دەمژێ بە زاوەڵەوە

www.kurdistannet.org

شوانت له كوێخای لاوه چاكتره
دەستی بێگانه ماری پێ بگره

(وەزیر) ێك نەوەی دزی بەخێو كرد
ئاخری كوشتیشی و ماڵەكەیشی برد

جوولەكه ئێستاش هامان ئەكوژن
دەست ئەڵمان كەون خوێنیان ئەمژن

هەڵەكۆك لەگەڵ بەكرا ناكۆكه
ئاگر مەخەره ئەنباری لۆكه

كه ڕەگ سست ببێ و هێزی نەمێنێ
(لاپوره) پاروو له دەم ئەفڕێنێ

خوا هەموو لایێ یەك خا و یەك دڵ بین
له سایەی یەكدا وەكوو یەك بژین

* – (ژین) , ژماره (433) , 2.3.1935

*

كوردی دۆ نەدیو پف له دۆ ناكا
كه تێریشی خوارد ڕوو له تۆ ناكا

ئەڵێی تۆفانی نووحه هەستاوه
باوك ئەولادی ژێر پێی خۆی ناوه

به خالۆ خالۆ هات به لامەوه
بوو به توولەمار دای وه پامەوه

www.kurdistannet.org

ئەگەر کەڵکی بێ ئەوسا خاڵەیە
ئێستا دەور دەوری سوورە داڵیە

هەندێکمان هەیە ڕەگی خەو ئەگرن
تا ئیشیان هەیە لەبەر پیاو ئەمرن

ئەمڕۆ لە لایان صاحێب مەقامی
پێت هەڵخلیسکا شێت و نەفامی

سەیر ئەو سەیرەیە ئەمەیش ئەزانین
دێین خۆمان لادەین کەچی ناتوانین

ئاخ خۆزگە هێندەی سەخی و جەسوورین
چی دەبوو بە دڵ لە یەک ببوورین

ئەو قەومە بەرز و صاحێب مەنزڵن
کە لەگەڵ یەک دا ڕاست و یەک دڵن

ئەوەی بە بەشی خۆی ناڕەزایە
بە هەوڵی بێجێ ڕووی لە قەزایە

تیری دۆست لە پێی (ژیان) درابوو
زۆراب بە تیغی ڕۆستەم کوژرابوو

بە بەردەباران کورد نەمردبوو
بە گوڵی دۆستی گیانی دەرچووبوو

* – (ژیان) , ژمارە (446) , 15.6.1935

www.kurdistannet.org

*

به واته واته پیاو ئەبێتەوە
خووی منداڵیمان لێ ئەژیێتەوە

سەر و گوێی یەكمان شكاند به كوتەك
چەند لێك خەڕۆ بووین به شەڕە گەڕەك

من (گۆیژە) ییم و تۆ (كانیەسكانی)
لە یەك بووبووینە دوژمنی گیانی

هیتلەر و یەهوود هێندە دوژمن نین
ئەوەندەی ئێمە لێك هاتوینە قین

ئەو ئیشەش كەوا ڕاجیع بە خوا بێ
بە زۆری بازووی هیچ لایێ نابێ

پشتیوانەكەت ئەگەر بەكارە
باراش لە ئاشی ژووروو بهارە

ئەگینا   كارمان   لێرە لەپاشە
پیشەی پێشوومان دەوەن به ئاشە

جاران ئیتالیا شەڕە گای ئەكرد
وتیان خراپە پێیان لەناو برد

ئێمە   بەران   و كەو و كەڵشێر
تێك بەرئەدەین و سەگ دەكەین به شێر

www.kurdistannet.org

هەموو دەرسی شەڕ ئاخر شەڕییە
بۆیە هەڵکردمان کوێرەوەرییە

---

* – (ژیان) , ژمارە (447) , 7.7.1935

---

*

بە ڕیسی خەڵکی بۆچ ئەڵێی : پەتە
زوبانت بێڵێ سەرت ڕەحەتە

پیاوی زۆربڵێ بۆ دۆزەخ بەرە
لەوێشدا ئەڵێ : دارەکەی تەڕە

وەختێ ئەتوانی بە گژ من دا بێی
بۆ بەرهەڵستی زۆری من بشێی

پێ لە مار مەنێ هەرچەند سڕیش بێ
مەچۆ ڕێی بەراز لە ڕەو بڕیش بێ

تەنها گاجوتێ زیان دەنوێنێ
کەچی گاگەلێ تێوە ئەگلێنێ

ئێستا من بۆیە ناوم پورێیە
خەتا سوورێیە و لە خۆمەوە دوورێیە

دنیا شێواوە بە شڕم بڕم
دەست بە کڵاوی خۆمەوە دەگرم

www.kurdistannet.org

هێشتاکو , بێستان بەرەڵا نیيە
ئەم دووگە چەورە بێ بەڵا نیيە

---

* – (ژیان) , ژمارە (454) , 14.9.1935

---

*

بە حوشتریان وت : خوا کورت باتێ
وتی : من بێ بار , نامێنم ساتێ

تا کار نەشێوێ ناگاتە سامان
وەختە بۆ هەنگوین بچنە هەورامان

ئاوی پایزان لە بەفراو ئەکا
ئەوی تێر نەخوا چی لە ئاو ئەکا

شارێ بێ کاری ژوور بە کار کەوێ
پیاوی پیاو هەرگیز تێیدا ناسرەوێ

دێی فرە کوێخا ئاوەدان نابێ
پیاوی زۆربڵێ , نوکتەدان نابێ

هەرچی خەڵك لە ژوور خۆیەوە بگرێ
ئەوی دەیناسێ لەبەری دەمرێ

ئەوی بە لۆقە ڕێی دۆست ئەبەستێ
با بە لۆقیش بێ ! زووتر دەوەستێ

هەوا پەرستی هێند لووتی بەرزە
لووتی ئەبێتە کۆلکی تەرزە !

www.kurdistannet.org

یەك دڵ و یەكسان چەند خۆشە یاران
بێ خەم , بێ پەروا لە تەرزە و باران

پێنج و دوو ڕۆژێ دنیا ڕابوێرین
دوشمن لە پردی نامەرد هەڵدێرین

بەڵام وەك دەستمان خۆیشمان بڵاوین
یەك ناگرین بۆیە وا بێ كڵاوین

---

* – (ژیان) , ژمارە (456) , 28.9.1935